



Pécsi Ítéltábla

Pf.III.20.035/2025/5. szám

A felperesek:

felperes1 (cím1) I. rendű;

felperes2 (cím1) II. rendű;

felperes3 (cím1) III. rendű

A felperesek képviselője:

Dr. Varga Endre Tibor ügyvéd (cím2)

Az alperes:

alperes1 (cím3.)

Az alperes képviselője:

Pozderka és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Nagy Bence Gyula ügyvéd, cím4)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

felperesek 57. sorszáma alatt

alperes 58. sorszáma alatt

A per tárgya:

sérelemdíj és kártérítés megfizetése

Az elsőfokú bíróság:

Zalaegerszegi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat:

19.P.20.573/2023/56. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – fellebbezett részében – részben megváltoztatja, és az alperes által az I. rendű felperesnek fizetendő 27.798.849 forint marasztalási összeget 29.853.731 (huszonkilencmillió-nyolcszázötvenháromezer-hétszázharmincegy) forintra, és ebből az összegből 27.000.000 forint helyett 29.000.000 (huszonkilencmillió) forintnak 2022. augusztus 26. napjától járó, az elsőfokú ítélet szerinti késedelmi kamatára, a III. rendű felperesnek fizetendő 7.274.411 forint marasztalási összeget 9.329.293 (kilencmillió-háromszázhuszonkilencezer-kettőszázkilencvenhárom) forintra, és ebből az összegből 7.000.000 forint helyett 9.000.000 (kilencmillió) forintnak 2022. augusztus 26. napjától járó, az elsőfokú ítélet szerinti késedelmi kamatára felemeli.

Az alperesnek fizetendő elsőfokú perköltséget az I. rendű felperes tekintetében 751.027 (hétszázötvenegyezer-huszonhét) forintra, a II-III. rendű felperesek tekintetében személyenként 211.221 (kettőszáztizenegezer-kettőszázhuszonegy) forintra leszállítja, az

alperes által az államnak fizetendő előlegezett költség összegét 537.240 (ötszázharminchétezer-kettőszáznegyven) forintra felemeli.

Egyéb fellebbezett részében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal a pontosítással, hogy az I. rendű felperes javára megítélt 4.135.020 forint összegű kártérítésből 2.316.399 (kettőmillió-háromszáztizenhatezer-háromszázkilencvenkilenc) forint lejárt jövedelempótló járadék.

Kötelezi az I-II. rendű felpereseket, hogy tizenöt napon belül fizessenek meg az alperesnek az I. rendű felperes 73.800 (hetvenháromezer-nyolcszáz) forint, a II. rendű felperes 190.500 (egyszázkilencvenezer-ötszáz) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a III. rendű felperesnek 63.500 (hatvanháromezer-ötszáz) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított, a fellebbezés elbírálása szempontjából releváns tényállás szerint egyéb érdekelt¹ egyéb¹ állampolgár az általa vezetett személygépkocsival 2021. augusztus 5. napján helységi¹ külterületén összeütközött az I. rendű felperes házastársa, valamint a II. és III. rendű felperesek édesapja, egyéb érdekelt² által vezetett személygépkocsival. A közlekedési baleset bekövetkezésekor 62 éves egyéb érdekelt² a balesetben elszenvedett súlyos sérülései következtében a helyszínen életét veszítette. A közlekedési baleset idején 51 éves I. rendű felperes a balesetben zúzódásos sérülések mellett a háti I. csigolya harántnyúlványának elmozdulás nélküli törését, a háti XII. csigolya minimális összenyomódással járó törését, a bal I-III. bordák törését, a bal felkarcsont és a jobb oldali belboka törését szenvedte el. A helységi³ kórházban hámsérüléseit ellátták, bokatörése miatt gipszrögzítést helyeztek fel, gerinctörése miatt fűzővel látták el, majd 2021. augusztus 10. napján gipszrögzítésben és fűzőben otthonába bocsátották. Járógipszét 2021. szeptember 16. napján távolították el, a fűző további viselése mellett. 2021. október 14. napján a fűző fokozatos elhagyását javasolták, folyamatos gyógytornát írtak elő, amelyet az I. rendű felperes igénybe vett. Mozgásszervi rehabilitációja 2023. június 22-e és július 6-a között a intézmény és intézményben történt. Az I. rendű felperes a baleset során elszenvedett sérüléseiből egy év alatt gyógyult fel, de a balesettel összefüggésben hozzávetőleg 30%-os mértékű össz-szervezeti egészségkárosodása maradt vissza.
- [2] Jelenleg az I. rendű felperes bokamozgásai teljesek, de bokájában fájdalom és időszakosan duzzanat jelentkezik. A bal kar ízületeinek mozgástartománya teljes, funkcionális eltérés nem áll fenn, de bal karjában hegesedés miatt fájdalmas csomók alakultak ki. Gerince továbbra is fájdalmas, emiatt gyalogolni és állni csak korlátozottan tud, hosszabb távon támbotot kell használnia, a gerincét terhelő, hosszabb járással, állással és hajolással járó tevékenységek végzésében jelentősen korlátozott, azokra csak rendkívüli erőfeszítéssel képes. Hajolni és több kilogrammos terheket mozgatni, nehéz fizikai munkát végezni nem tud. Gerincpanaszait részben a háti XII. csigolya baleset során elszenvedett részleges összeroppanása, részben a nyaki és háti gerinc sorsszerűen kialakult súlyos kopásos elfajulása okozza. Fizikai állapotában a balesettel összefüggésben sem javulás, sem romlás nem várható, a gerinc kopásos folyamatainak progressziója miatt azonban sorsszerű okból állapotának további fokozatos romlására lehet számítani.

- [3] Az I. rendű felperes és egyéb érdekelt² 1989. május 31. napján kötöttek házasságot, amely mindvégig kiegyensúlyozott volt. Házasságukból 1997. június 26. napján a III. rendű felperes, 1999. január 31. napján a II. rendű felperes született. egyéb érdekelt² a II-III. rendű felperesek kisgyermekkorától kezdődően hegesztőként dolgozott Németországban, amelyből 2020. augusztus 1-je és 2021. július 31-e között havi nettó 681.630 forint átlagjövedelemre tett szert.
- [4] A baleset idején 22 éves II. rendű felperes a balesetet megelőző tanévben az név Egyetem kereskedelem és marketing szakán szerzett diplomát. Tanulmányai idején előbb kollégiumban, majd bérelt lakásban élt Budapesten, de szinte minden hétvégén hazalátogatott, a lakbért szülei anyagi támogatásával tudta fizetni. 2021. augusztus 26. napján létesített hallgatói jogviszonyt a Budapesti Gazdasági Egyetemmel és a 2021. szeptember 1-jén kezdődő tanévtől állami ösztöndíjasként nappali tagozaton négy féléves gazdaságinformatikus felsőfokú szakképzésben vett volna részt. Az I. rendű felperes ápolásának szükségessége és édesapja kiesett jövedelme okán előállt anyagi nehézségek miatt 2021. szeptember 1. napjától tanulmányait szüneteltette, majd 2022. január 15-én kérelmére hallgatói jogviszonya megszüntetésre került. Tanulmányait 2022. szeptember 1-je óta Zalaegerszegen a egyéb² gazdaságinformatikus szakán folytatja.
- [5] A III. rendű felperes a baleset bekövetkezésekor 24 éves volt, külön háztartásban élt Budapesten, ahol séfként dolgozott. A balesetet követő másfél hónapban helysége²on tartózkodott és részt vett az I. rendű felperes ápolásában és gondozásában, majd anyagi nehézségeik miatt – mint egyedüli családfenntartónak – munkavégzés céljából vissza kellett utaznia Budapestre. Nehezen illeszkedett vissza a munkába és büntudat is gyötörte, amiért az I. rendű felperesnek nem tudott tovább segíteni, ezért három hónap elteltével megszüntette munkaviszonyát és hazaköltözött helysége²ra. 2022 novemberében Zalaegerszegen helyezkedett el szakácsként, de négy és fél hónap elteltével a jobb kereseti lehetőségek miatt visszaköltözött Budapestre.
- [6] A balesetet megelőzően az I. rendű felperes tevékeny, életvidám, pozitív életvitelű személyiség volt, házastársa halála azonban a szokásosat meghaladó gyászreakciót váltott ki benne, amely a normál gyászmunkán túlmutató pszichés hátrányokat, tartós pszichés zavart eredményezett nála. Gyászmunkája a mai napig nem zárult le, kórosan elhúzódó jellemzőket mutat, házastársának elvesztése markáns jövőképvessztéssel járt. Állapota folyamatos pszichológiai megsegítést tesz indokolttá, de házastársa elvesztésével kapcsolatban csak csekélyebb kedvezőbb prognózis jegyét mutatja.
- [7] egyéb érdekelt² halála és az I. rendű felperes baleseti sérüléseiből eredő állapota a II. rendű felperesnél is jelentős életminőségváltozást idézett elő. Az I. rendű felperes részére nyújtott intenzív fizikai és lelki segítségnyújtás segítette gyászmunkáját, de állapotában hozzávetőleg fél-egy évig tartó pszichés, hangulati esékenység jött léte, amely szakember általi támogatást nem igényelt.
- [8] Édesapja elvesztését követően a III. rendű felperesnél is a szokásosat meghaladó gyászreakció jelentkezett, amely a normál gyászmunkán túlmutató pszichés hátrányokat eredményezett. Gyászmunkája nem zárult le, édesapja elvesztése markáns jövőképvessztéssel járt, halálát követően alvászavar és nyugtalanság lépett fel nála, klinikai szintet elérő, tartósan fennálló pszichés zavara alakult ki.
- [9] A Zala Vármegyei Kormányhivatal komplex minősítést végző szakértői bizottságának szakvéleménye szerint az I. rendű felperes össz-szervezeti egészségkárosodása 50%, erre figyelemmel 2023. február 15. napjától havi nettó 119.390 forint rokkantsági ellátást állapítottak meg számára. Megfelelő testhelyzet felvétele és pihenőidő beiktatása mellett nem lenne akadálya annak, hogy korábbi munkáját, a kéz- és lábápoló tevékenységet elvégezze, azonban a balesettel összefüggésben kialakult pszichés állapota miatt nem áll fenn nála a

másik ember iránt érdeklődő figyelem és elfogadó magatartás, amely elengedhetetlen a kéz- és lábápoló tevékenység további folytatásához. 2023. február 1. napján betanított munkás munkakör betöltésére létesített napi négy órás munkaviszonyt az cég1 Kft.-vel, amelynek cím5 szám alatti varrodájában végzi munkáját havi bruttó 116.000 forint munkabér ellenében. Munkakörének betöltése 10%-os mértékű többleterő-kifejtést igényel.

- [10] A egyéb érdekelt1 által vezetett gépjármű üzemeltetője a egyéb1iai székhelyű biztosító biztosítónál rendelkezett kötelező felelősségbiztosítással. A biztosító 2021. december 7. napján az I. rendű felperes részére 1.000.000 forint jogcím nélküli előleget, majd 2022. augusztus 25. napján az I. rendű felperes részére 2.000.000 forint, a II. rendű felperes részére 3.500.000 forint, míg a III. rendű felperes részére 3.000.000 forint sérelemdíjat fizetett a vagyoni károk részbeni rendezése mellett.
- [11] A felperesek keresetükben kérték, hogy a bíróság kötelezze az alperest az I. rendű felperes részére 65.000.000 forint sérelemdíj és késedelmi kamata, a II-III. rendű felperesek részére személyenként 22.500.000 forint sérelemdíj és késedelmi kamata megfizetésére. Késedelmi kamatot igényeltek a káresemény időpontjától a kifizetésig terjedő időre a peren kívül megfizetett sérelemdíj összege után is. Emellett érvényesítették a káreseménnyel összefüggésben felmerült vagyoni káraikat, így az I. rendű felperes – egyebek mellett – jövedelempótló kártérítési járadékot igényelt. Ennek számítása során abból indult ki, hogy a balesetet megelőző évben egyéb érdekelt2 havi nettó keresete 681.630 forint, saját jövedelme havonta 213.980 forint volt, állapota miatt azonban korábbi munkáját nem képes ellátni. Együttes jövedelmük 895.610 forint volt, amely a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 4:37.§ (3) bekezdése alapján osztatlanul, egyenlő arányban illette meg őket, így az egy főre eső átlagos havi nettó jövedelmük 447.805 forint volt. A baleseti táppénzt, rokkantsági ellátást, illetve a fentiek szerinti elvesztett jövedelmét is figyelembe véve jövedelemvesztesége 2021. augusztus 5. napjától 2023. június 30. napjáig 8.101.222 forint volt, 2023. július 1. napjától havi 386.380 forint. A havi járadék a baleset előtti havi nettó 447.805 forint átlagjövedelem és a havi nettó 119.390 forint rokkantsági ellátás különbözetének a személyi jövedelemadó mértékével növelt összegével egyenlő, figyelmen kívül hagyva a rendkívüli munkateljesítménnyel elért munkabérét.
- [12] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. A kereset jogalapját nem vitatta, összecszerúságában azonban eltúlozottnak tartotta. Védekezése szerint a kárrendezés során megfizetett sérelemdíj megfelelő és elégséges kompenzációt nyújtott a felpereseknek személyiségi jogaik sérelméért. Az elmaradt jövedelem címén érvényesített követelés kapcsán hangsúlyozta, hogy az I. rendű felperes nem a saját kieső jövedelmét, hanem egyéb érdekelt2 jövedelmét érvényesítette, így a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:528.§-a szerinti jövedelempótló járadék helyett a Ptk. 6:529.§-ában nevesített tartást pótló járadék szabályait kell figyelembe venni. Ezzel kapcsolatosan vitatta, hogy az I. rendű felperes tartásra jogosult, illetve egyéb érdekelt2 tartásra kötelezett lett volna, az I. rendű felperes nem bizonyította önellátóképességének hiányát sem, továbbá nem adta elő és nem bizonyította indokolt szükségleteit, illetve megélhetési költségeit.
- [13] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 27.798.849 forint sérelemdíjat és ezen összegből 27.000.000 forintnak 2022. augusztus 26. napjától járó késedelmi kamatát; a II. rendű felperesnek 6.774.411 forint sérelemdíjat és ezen összegből 6.500.000 forintnak 2022. augusztus 26. napjától járó késedelmi kamatát; a III. rendű felperesnek 7.274.411 forint sérelemdíjat és ezen összegből 7.000.000 forintnak 2022. augusztus 26. napjától járó késedelmi kamatát; az I. rendű felperesnek 4.135.020 forint kártérítést és ennek késedelmi kamatát; 2025. április 1. napjától kezdődően folyamatosan, havonta előre esedékesen, minden hónap 10. napjáig az I. rendű felperesnek havi 26.150 forint, a III. rendű felperesnek havi 64.000 forint, az I.-III. rendű felpereseknek mint

egyetemleges jogosultaknak havi 9.000 forint költségpótló járadékot; az I. rendű felperesnek 489.150 forint, a III. rendű felperesnek 384.000 forint, az I-III. rendű felpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 189.000 forint lejárt költségpótló járadékot. Ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította és rendelkezett az elsőfokú perköltség, a feljegyzett kereseti eljárási illeték és állam által előlegezett költség viseléséről.

- [14] Határozatának indokolása szerint a közlekedési baleset következtében sérült az I. rendű felperes testi épséghez és egészséghez fűződő személyiségi joga, míg a II-III. rendű felperesek tényeladása alapján esetükben e személyiségi jog sérelme nem volt megállapítható. Rögzítette, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint a hozzátartozó elvesztése esetén a családi élethez való jogon túlmenően a gyászoló lelki egészséghez való személyiségi jogának sérelme abban az esetben állapítható meg, ha a hozzátartozó elvesztése miatti fájdalom, illetve az elhúzódó, a szokásos fiziológiás mértéket meghaladó gyászreakció már a betegség szintjét elérő egészségkárosodásban manifesztálódik. Ezzel szemben a gyászreakció következtében fellépő, ennél enyhébb fokú pszichés zavarok nem a lelki egészséghez, hanem a családi élethez való jogot sértik, és a jogsértésnek a sértettre gyakorolt hatása körében értékelhetők. A perben beszerzett szakértői vélemény szerint egyik felperes pszichés állapota sem érte el a betegség szintjét, a szakértő pszichológus és nem pszichiáter szakember általi támogatást tartott indokoltnak. Az elsőfokú bíróság ezért a felperesek lelki egészséghez való jogának sérelmét nem találta megállapíthatónak, de az őket ért pszichés hátrányokat a sérelemdíj összegének meghatározása körében értékelte.
- [15] Megállapította, hogy a felperesek családját a családtagok közötti szoros érzelmi kapcsolat, a lelki kötődés és egymás támogatása, segítése jellemezte. Ennek megfelelően egyéb érdekelt2 halála, valamint az I. rendű felperes balesettel összefüggő sérülései és egészségkárosodása a felperesek számára nem csak érzelmi megterhelést, hanem jelentős életminőségváltozást is eredményeztek, mivel családjuk mindennapi életének megszervezése olyan jelentős mértékben változott meg, amely a család integritásának sérelmeként volt értékelhető. Így a családi élethez való jog sérelme valamennyi felperes esetében megvalósult.
- [16] A sérelemdíj mértékének meghatározása során a jogsértés súlya körében a sérelemdíj összegét növelő tényezőként vette figyelembe, hogy az I. rendű felperes esetében a megsértett testi épséghez és egészséghez való jog az ember alapvető személyiségi jogai közé tartozik, míg a felperesek családi élethez való joga is kiemelten védett személyiségi jog. A jogsértés súlyát növelte, hogy a felperesek az egyik legközelebbi, mindössze 62 éves hozzátartozójukat veszítették el a közlekedési balesetben. E körülményt ugyanakkor a II. és III. rendű felperesek esetében csak kisebb nyomatékka értékelte, mert édesapjuk halála nem gyermekkorukban, hanem fiatal felnőtt korukban következett be, amikor a szülő elvesztése a személyiségfejlődésre már kisebb hatást gyakorol mint kisgyermekkorban. A jogsértés súlyát és a sérelemdíj összegét növelőnek tekintette ugyanakkor, hogy a egyéb érdekelt2 elvesztéséből és az I. rendű felperes egészségkárosodásából eredő hátrányokat évtizedeken keresztül kell viselniük. Figyelembe vette azt is, hogy a baleset következtében az I. rendű felperesnek több személyiségi joga sérült, valamint a testi épséghez és testi egészséghez fűződő jog megsértése nagy számú fizikai sérülés bekövetkezése útján valósult meg.
- [17] A felróhatóság mértékénél volt figyelemmel arra, hogy a jogsértő személy az élet- és vagyonbiztonságot szolgáló egyik legalapvetőbb közlekedési szabályt sértette meg, amikor figyelmetlensége miatt áttért a menetirány szerinti bal oldali forgalmi sávba. A jogsértésnek a felperesekre és környezetükre gyakorolt hatása körében értékelte, hogy az I. rendű felperes számos, a mindennapi életvitelét rövid és hosszútávon is akadályozó fizikai hátrányt szenvedett el, sérüléseiből egy év alatt gyógyult fel, a balesetet követően öt napon át fekvőbeteg ellátásra szorult, majd számos kontrollvizsgálaton, gyógykezelésen kellett részt vennie. Járógipszet, fűzőt viselt, ami fájdalmaival együtt mozgásában és önellátásában is

jelentősen korlátozta. A korábban aktív életet élő I. rendű felperes életvitelét maradványtünetei (bokában jelentkező fájdalom és duzzanat, a bal karjában kialakult hegesedés, hosszabb távon támbot használata, a gerinc fájdalommassága miatt a gyaloglásban fellépő korlátozottság, terhek mozgatására való képtelenség, a gerincet terhelő hosszabb járással, állással, hajolással járó tevékenységek végzésében való korlátozottság) megnehezítik. A sérelemdíj összegét csökkentő tényezőként vette ugyanakkor figyelembe, hogy az I. rendű felperes gerincpanaszai csak részben vezethetők vissza a baleset során elszenvedett sérülésekre, azok kialakulásában szerepet játszik a nyaki és a háti gerinc sorsszerűen kialakult súlyos kopásos elfajulása is. Szem előtt tartotta az I. rendű felperes szakértői véleménnyel alátámasztott pszichés hátrányait, a pszichés állapotát kedvezőtlenül befolyásoló körülményként értékelte a házastársával közös helység²ⁱ ingatlan kényszerű értékesítését, de nem találta igazoltnak, hogy a baleset óta alvászavarral küzd, valamint autóbussen és személygépkocsiban való utazásnál félelme jelentkezik.

- [18] Az I. rendű felperes esetében a sérelemdíj mértékét növelő tényezőként azt is mérlegelési körébe vonta, hogy az igazságügyi orvosszakértői vélemény szerint jelenlegi munkájának elvégzéséhez 10%-os többleterőkifejtésre van szüksége, rendkívüli munkateljesítménye azonban járadékigényt nem alapoz meg.
- [19] A II. rendű felperes esetében a tanúvallomások és a szakértői vélemény alapján rögzítette, hogy a balesetet követően a II. rendű felperesnek az I. rendű felperes részére intenzív és komoly megterhelést jelentő fizikai és lelki segítséget kellett nyújtania, ezért Budapesten nem tudta folytatni felsőfokú tanulmányait, mint önálló keresettel nem rendelkező továbbtanuló nagykorú gyermek bizonyos életlehetőségek feladására kényszerült. Értékelte, hogy esetében hozzátétleg fél évig hangulati esékenység állt fenn, de nem találta megalapozottnak azt a hivatkozást, mely szerint a balesettel okozati összefüggésben társadalmilag elszigetelődhet, illetve lehetséges, hogy családot sem tud alapítani. Emellett azt sem találta igazoltnak, hogy a II. rendű felperes alvászavarral, nyugtalansággal küzd, a helység²ⁱ családi ház eladása megviselte, illetve számottevő nehézségei adódtak a felsőoktatásba való visszailleszkedés során.
- [20] A III. rendű felperesnél arra volt figyelemmel, hogy aktívan részt vett édesanyja ápolásában, gondozásában, ezen kívül a családfenntartás felelőssége is őt terhelte. A szakvélemény alátámasztotta, hogy édesapja halálát követően a korábban pszichológiai vagy pszichiátriai segítségre nem szoruló III. rendű felperesnél is markáns jövőképvésztes és a szokásosat meghaladó, kórosan elhúzódó gyászreakció jelentkezett, amely a normál gyázmunkán túlmutató pszichés hátrányokat eredményezett. Nem találta ugyanakkor bizonyítottnak, hogy a III. rendű felperes a helység²ⁱ családi házba tervezett visszaköltözni, ezért annak eladása traumatizálta.
- [21] Miután a jogsértő személy büntetőjogi felelősségét megállapították, a kétszeres értékelés tilalma miatt a sérelemdíj mértékének meghatározása során a jogintézmény kompenzációs funkcióját tartotta szem előtt, a büntető funkciót nem találta alkalmazhatónak.
- [22] Mindezen szempontok szem előtt tartásával – az ítélezési gyakorlatot is figyelembe véve – a 2021. évben irányadó ár- és értékviszonyok alapján az I. rendű felperes részére 30.000.000 forint, a II. és III. rendű felperesek esetében pedig személyenként 10.000.000 forint sérelemdíjat tartott alkalmasnak a személyiségi jogsértés következtében őket ért nem vagyoni hátrányok kompenzálására, és a peren kívül megfizetett összegeket is figyelembe véve az I. rendű felperes részére további 27.000.000 forint, a II. rendű felperes részére további 6.500.000 forint, a III. rendű felperes részére pedig további 7.000.000 forint sérelemdíj és késedelmi kamatai megfizetésére kötelezte az alperest.
- [23] A kártérítési igények körében az I. rendű felperes által érvényesített jövedelempótló kártérítési járadék kapcsán hangsúlyozta, hogy az I. rendű felperes a válasziratában tett

egyértelmű előadása szerint nem a Ptk. 6:529.§-ában nevesített tartást pótló járadék megállapítását kérte, hanem a Ptk. 6:528.§-ában szabályozott jövedelempótló járadékra tart igényt. Elfogadta az alperesnek azt a hivatkozását, hogy egyéb érdekelt² jövedelmének figyelembevételére nem volt lehetőség, mivel a Ptk. 6:528.§ (1) bekezdésének alkalmazása során kizárólag a károsult saját jövedelmének van relevanciája, függetlenül attól, hogy a Ptk. 4:37.§ (1) bekezdése alapján a házastársak által a vagyonközösség fennállása alatt külön szerzett vagyon is a házastársi közös vagyonba tartozik. Az elhunyt házastárs jövedelmének a tartást pótló járadék szempontjából lehet jelentősége, amennyiben a károsult az elhunyt házastársával szemben tartásra volt jogosult, de ebben az esetben is az elhunyt házastárs elmaradt jövedelmének csak azt a részét követelheti, amelyet az elhunytnak a tartására kellett volna fordítania. A jövedelemveszteség számítása során ezért a Ptk. 6:528.§ (3) bekezdése alapján az I. rendű felperes károsodást megelőző egy évben elért átlagjövedelmét, a baleset utáni jövedelmét, valamint a káreseménnyel összefüggő társadalombiztosítási ellátások összegét vette figyelembe.

- [24] A perköltség viselése során abból indult ki, hogy a felperesek 36%-os mértékben lettek pernyertesek, így a felszámított költségeik 36%-ára, azaz 1.920.240 forintra, míg az alperes a felszámított összeg 64%-ára, azaz 3.413.760 forint megtérítésére tarthat igényt. E két összeg egybeszámítását követően, a felperesek érdekeltiségének arányát is figyelembe véve állapította meg az általuk az alperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét. A feljegyzett kereseti eljárási illeték és az állam által előlegezett költség viselésénél szintén a pernyertesség-pervesztesség arányát tekintette irányadónak.
- [25] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperesek és az alperes is fellebbezéssel élt.
- [26] A felperesek fellebbezésükben az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és az alperest sérelemdíj címén terhelő marasztalási összeg felemelését kérték, az I. rendű felperes esetében 32.937.756 forintra, és ebből az összegből 32.000.000 forintnak 2022. augusztus 26. napjától járó késedelmi kamatára, a II. rendű felperes esetében 9.857.055 forintra, és ebből az összegből 9.500.000 forintnak 2022. augusztus 26. napjától járó késedelmi kamatára, a III. rendű felperes esetében 10.357.055 forintra, és ebből összegből 10.000.000 forintnak 2022. augusztus 26. napjától járó késedelmi kamatára. Kérték az I. rendű felperesnek járó 4.135.020 forint lejárt költségpótló járadék összegének felemelését 11.349.709 forintra, és ennek késedelmi kamatára, a 2023. július 1. napja és 2025. március 30. napja között lejárt költségpótló járadék összegének 489.150 forintról 6.398.721 forintra, valamint a 2025. április 1. napjától folyamatosan havonta előre fizetendő 26.150 forint járadék összegének 304.701 forintra történő felemelését. Kérték az elsőfokú perköltségben való marasztalásuk mellőzését, továbbá az elsőfokú ítélet indokolásából a [91] bekezdés, illetve a [92] bekezdés utolsó mondatának mellőzését.
- [27] A fellebbezés indokolása szerint az első fokon eljáró bíróság a sérelemdíj összegének meghatározására irányuló bizonyítékértékelő és mérlegelő tevékenysége során tévesen jutott arra az eredményre, hogy az I. rendű felperes esetében összesen 30.000.000 forint, míg a II. és III. rendű felperesek esetében személyenként 10.000.000 forint elegendő az őket ért sérelem kompenzálására. Úgy ítélték meg, hogy az I. rendű felperes esetében 35.000.000 forint, míg a II. és III. rendű felperesek esetében személyenként 13.000.000 forint összegű sérelemdíj az, amely arányban áll az őket ért személyiségi jogsérelemmel. Nem értettek egyet az elsőfokú bíróságnak azzal a következtetésével, hogy mivel a szokásosat meghaladó gyászreakció következtében kialakult pszichés zavaruk a betegség szintjét nem érte el, ezért a lelki egészséghez való joguk megsértése nem állapítható meg. Több kúriai határozatot is idéztek annak alátámasztására, hogy a lelki egészséghez való jog megsértéséhez nem szükséges a betegség szintjét elérő pszichés zavar (Kúria Pfv.20.179/2024/7., Pfv.22.388/2017/4.). A szakértői vélemény szerint a baleset következtében a pszichés zavar tünetei valamennyiük

esetében megállapíthatók, így a sérelemdíj mértékének meghatározása során a lelki egészséghez való joguk sérelmére is figyelemmel kellett volna lennie az elsőfokú bíróságnak. Nem lett volna mellőzhető a sérelemdíj magánjogi büntetés funkciójának érvényre juttatása sem, azonban az elsőfokú ítélet indokolásában erre vonatkozó – azt akár elismerő, akár elutasító – okfejtés nincsen. Nem vitatva, hogy az ítélkezési gyakorlatban ellentétes döntések is megjelentek, álláspontjuk szerint a sérelemdíj büntetési célja, magánjogi büntetés jellege akkor is figyelembe vehető, ha a bűncselekményt megvalósító személyiségi jogsértés miatt a jogsértő személy büntetőjogi felelősségét megállapították.

- [28] Az I. rendű felperes által érvényesített jövedelempótló járadék kapcsán álláspontjuk szerint az első fokon eljáró bíróság tévedett, amikor a Ptk. 6:528.§ (3) bekezdésének és a 4:37.§ (3) bekezdésének összevetése alapján arra a következtetésre jutott, hogy néhai egyéb érdekelt2 jövedelmét figyelmen kívül kell hagyni. Álláspontjuk szerint a házastársak jövedelmét össze kell adni és elosztani kettővel, így határozható meg az egyes házastársak, vagyis az I. rendű felperes havi jövedelme, ezen keresztül a károsodást megelőző egy évben elért havi átlagjövedelme. E számítás alapján a lejárt járadék összegét 7.214.689 forinttal indokolt megemlíteni, míg a havi járadék összegének 258.989 forinttal történő emelése szükséges.
- [29] A perköltséget érintő fellebbezési kérelem kapcsán abból indultak ki, hogy a fellebbezési kérelem teljesítése esetén a pernyertesség-pervesztesség aránya megközelítőleg azonos, a felperesek és az alperes is költségeiket azonos módon számították fel, így a Pp. 83.§ (2) bekezdésének második fordulata alapján egyik fél sem köteles a másiknak perköltséget fizetni, vagyis a perköltségben való marasztalásuk mellőzendő.
- [30] Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és az I. rendű felperes részére megítélt sérelemdíj tökeösszegének 12.000.000 forintra történő leszállítását kérte. Álláspontja szerint a perben beszerzett valamennyi bizonyíték együttes mérlegelése alapján az I. rendű felperest ért személyiségi jogsérelemmel 2021. évi ár- és értékviszonyok mellett mindösszesen 15.000.000 forint összegű sérelemdíj áll arányban, amely összegből a perindítást megelőzően 3.000.000 forintot megfizetett. Az elsőfokú bíróság ítéletének [92] bekezdésében tévesen mérlegelte azt a körülményt, hogy az I. rendű felperes pszichés megterheltsége esetlegesen későbbi egészségkárosodás alapját képezheti. E körülmény oly mértékben bizonytalan, hogy figyelembevétele jelenleg idő előtti és indokolatlan. Tévesnek találta az elsőfokú bíróságnak az ítélet [97] bekezdésében foglalt azt a megállapítását, hogy a családi élet szervezésének megváltozása önmagában megsérti a család integritását. A közeli hozzátartozó elvesztése nem vitásan sérti családi életéhez való személyiségi jogot, viszont az időmenedzsment változása legfeljebb a rekreációhoz való személyiségi jog megsértése körében értékelhető. Az elsőfokú ítélet [114] bekezdésében az elsőfokú bíróság indokolatlan mértékben vette figyelembe a károkozó felelősségét. E körülmény a sérelemdíj büntető funkciója körében értékelendő, ennek érvényre juttatása azonban vele, mint a károkozó személy helyett helytállásra köteles szervezettel szemben céltalan, így csak csekélyebb súlya lehet. Nem kellő súllyal értékelte viszont az elsőfokú bíróság {elsőfokú ítélet [117] bekezdés}, hogy az I. rendű felperes gerincpanaszai csak részben állnak okozati összefüggésben a balesettel, és a további esetleges állapotromlás sorsszerű okra vezethető vissza. Ugyanakkor túl nagy jelentőséget tulajdonított az elsőfokú ítélet [119] bekezdésében megállapított azon ténynek, hogy az I. rendű felperes az ingatlanát értékesítette. Ez ugyanis nem áll közvetlen okozati összefüggésben a káreseménnyel, az okozatiság pusztán esetleges és részbeni.
- [31] A peres felek fellebbezési ellenkérelmükben az ellenérdekű fél fellebbezésével érintett részében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérték.
- [32] A felperesek fellebbezése részben alapos, az alperes fellebbezése nem alapos.

- [33] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a fellebbezések egyike sem támadta, a felperesek az I. rendű felperes részére megítélt jövedelempótló kártérítési járadék tekintetében eltérő jogi következtetés levonását [Pp. 369.§ (3) bekezdés c) pont], míg a sérelemdíjak tekintetében mindkét fellebbezés az elsőfokú bíróság mérlegelési jogkörben hozott döntésének felülmérlegelését kérte [Pp. 369.§ (3) bekezdés d) pont].
- [34] A sérelemdíjak mértékét sérelmező fellebbezésében mindkét fél érintette az annak alapjául szolgáló, a káresemény folytán sérült személyiségi jogok körét. A felperesek a lelki egészséghez fűződő személyiségi joguk megsértését is állították, míg az alperes a felperesek családi életéhez fűződő személyiségi joga megsértésének hiányával érvelt.
- [35] A másodfokú bíróság egyetértett a felpereseknek azzal a hivatkozásával, hogy a lelki egészséghez fűződő személyiségi jog sérelmét nem csak a betegség szintjét elérő pszichés elváltozás alapozhatja meg. Ahogy arra a BH2023.130. számú eseti döntésében a Kúria is rámutatott, a személyiségi jogsérelem megállapíthatósága nem feltételezi, hogy a károsultnál (sértettnél) kialakult pszichés elváltozás egyszersmind betegség is legyen, azonban magát az elváltozást a károsultnak (sértettnek) kell bizonyítania. Mindez a perbeli esetben az egyesített igazságügyi orvos- és pszichológus szakértői véleménnyel megtörtént. Az elvégzett vizsgálatok az I. rendű felperesnél a pszichiátriai állapot súlyosságát jelezték, személyiségi, érzelmi, indulati labilitása, hangulati esékenysége, lelki egyensúlyvesztése áll fenn, emellett az alkalmazkodóképesség általános pszichés zavara rögzíthető, amely szakember támogatását teszi szükségessé teszi. A II. rendű felperes esetében fél-egy évig tartó pszichés hangulati esékenység jött létre, míg a III. rendű felperesnél a szakértői vélemény rögzíti a klinikai szintet elérő pszichés zavart, amely kifejezett intenzív szorongásokkal párosul.
- [36] Hangsúlyozza ugyanakkor a másodfokú bíróság, hogy a perbeli esetben a sérelemdíj mértékének meghatározása során nem a megsértett személyiségi jogok számának, hanem az elszenvedett sérelmeknek volt jelentősége, az elsőfokú bíróság pedig – bár a lelki egészséghez fűződő személyiségi jog sérelmét nem állapította meg – mindhárom felperes esetében a fenti pszichés hátrányokat figyelembe vette.
- [37] A felperesek tévesen hivatkoztak arra fellebbezésükben, hogy az elsőfokú ítélet indokolása a sérelemdíj kettős funkciójára, ezen belül a magánjogi büntetés funkciójára vonatkozóan okfejtést nem tartalmaz. Az elsőfokú bíróság ítéletének [125] bekezdésében rögzítette, hogy mivel a perbeli esetben a balesetet okozó személy büntetőjogi felelősségét megállapították, a sérelemdíj mértékének meghatározása során a jogintézmény kompenzációs funkcióját tartotta szem előtt, míg a büntető funkciót nem vette figyelembe. Ezzel kapcsolatosan a másodfokú bíróság a Pf.III.20.034/2023/4. számú határozatában kifejtetteket mindenben fenntartva úgy foglalt állást, hogy a károkozóval szemben alkalmazott büntetőjogi joghátrány önmagában nem zárja ki, hogy a sérelemdíj magánjogi büntetés jellegére is figyelemmel legyen a bíróság. Egyebekben pedig a jogsértés súlyát, a felróhatóság mértékét, tehát a sérelemdíjban megjelenő alapvetően büntető elemeket az elsőfokú bíróság is értékelte döntése során.
- [38] Az alperes fellebbezési érvelése szerint vele, mint a károkozóért helytállni köteles biztosítótársasággal szemben a sérelemdíj magánjogi büntető funkciója kiemelten nem érvényesíthető. A Ptk. 6:470.§ (1) bekezdésében foglalt fogalommeghatározásból és a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény 12.§-ának a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás esetén fennálló helytállási kötelezettség terjedelmére vonatkozó szabályából következően a biztosító helytállási kötelezettségének fennállását és annak terjedelmét a kártérítési felelősségnek, illetve – sérelemdíj esetében – a személyiségi jogok megsértésének azok a szabályai határozzák meg, amelyek a biztosított – vagy helyette más személy – károkozása, illetve személyiségi jogsértése tekintetében irányadóak (BH2022.153.). A felelősségbiztosítási jogviszony járulékos jellegéből adódóan tehát az alperessel szemben a sérelemdíj ugyanazon funkciói és ugyanolyan súllyal értékelendők,

mint a károkozóval szemben. Ettől függetlenül megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság a sérelemdíj büntetőjogi funkcióját nem helyezte előtérbe.

- [39] Az elsőfokú bíróság megállapította mindhárom felperes családi életéhez való jogának sérelmét, mert hozzátartozójuk halála megbontotta a család egységét, az összetartozást, a korábban kialakult szoros kötődést. A családi élethez fűződő személyiségi jog sérülése kapcsán nem az időbeosztás megváltozásának tulajdonított meghatározó jelentőséget, hanem a hangsúlyt a családi kötelékek által nyújtott érzelmi biztonság, támogatás megszűnésére fektette.
- [40] Az alperes fellebbezési hivatkozásával szemben az I. rendű felperes esetében az elsőfokú bíróság nem a pszichés megterheltség folytán esetlegesen később kialakuló egészségkárosodást vette figyelembe, hanem a igazságügyi orvos- és pszichológus szakértői vélemény megállapításait körültekintően értékelve mindazt a pszichés nehézséget, a normál gyász munkán túlmutató hátrányokat, tartós pszichés zavart, amelyet a káresemény előidézett. Mérlegelésének e szempontjairól ítéletének [33] és [34] bekezdésében részletesen számot is adott.
- [41] Az elsőfokú bíróság ítéletének [117] bekezdésében kifejezetten a sérelemdíj összegét csökkentő körülményként értékelte, hogy az I. rendű felperes gerincpanaszait csak részben okozza a baleset során elszenvedett sérülése, míg részben a nyaki és a háti gerinc sorsszerűen kialakult súlyos kopásos elfajulása áll azok hátterében.
- [42] Azt is helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a helység²ⁱ ingatlan értékesítése okozati összefüggésbe hozható a bekövetkezett káreseménnyel. A peradatok szerint az ingatlan fenntartásához mind anyagiakkal, mind saját munkájával jelentős részben a néhai járult hozzá. A balesetet követően az I. rendű felperes házastársa anyagi és fizikai segítségének hiánya, valamint saját egészségi állapotának romlása miatt a házkörüli munkákat ellátni, a fenntartási költségeket viselni nem tudta, ezért a családi ház értékesítése, és egy lényegesen kisebb városi ingatlan megvásárlása mellett döntött. Abban tehát, hogy az I. rendű felperes az adott időpontban és ilyen körülmények között kényszerült elköltözni a családjával korábban közösen használt ingatlanból, nyilvánvalóan közrehatott a perbeli baleset. Az pedig elfogadható, hogy a korábbi életkörülmények kényszerű feladása számára nehézséget, problémát okozott, amit nem vagyoni sérelemként figyelembe kellett venni.
- [43] Mindezen körülmények értékelésével a másodfokú bíróság az alperes fellebbezése alapján az I. rendű felperest megillető sérelemdíj összegének leszállítására indokot nem látott, és a felperesi fellebbezést részben teljesítve, az elsőfokú bíróság által teljes körűen feltárt és részletes indokolt sérelmek mellett nagyobb jelentőséget tulajdonítva az I. és III. rendű felperesek lelki egészséget is sértő súlyos pszichés nehézségeinek, hátrányainak, a részükre járó sérelemdíj összegét az I. rendű felperes esetében 32.000.000 forintban, míg a III. rendű felperes esetében 12.000.000 forintban határozta meg, és az alperes által részükre már teljesített 3.000.000–3.000.000 forint elszámolásával a marasztalását 29.000.000 forint, illetve 9.000.000 forint tőkére, és 853.731 forint, illetve 329.293 forint 2022. augusztus 25. napjáig lejárt késedelmi kamatra felemelte azzal, hogy a tőkemarasztalás után az alperest 2022. augusztus 26. napjától az elsőfokú ítéletben meghatározott mértékű késedelmi kamatfizetési kötelezettség terheli.
- [44] Nem látott ugyanakkor lehetőséget a jövedelempótló kártérítési járadék lejárt, illetve folyamatos összegének felemelésére a felperesek fellebbezésében kért okból.
- [45] A felperesek helyesen idézték a Ptk. 4:37.§ (1) bekezdését, amely szerint házastársi vagyontársaság esetén a házastársak közös vagyonába tartoznak azok a vagyontárgyak, amelyeket a vagyontársaság fennállása alatt együtt vagy külön szereznek. A (3) bekezdés azt is kimondja, hogy a házastársi közös vagyon a házastársakat osztatlanul, egyenlő arányban illeti meg.

- [46] A Ptk. idézett szakasza azt határozza meg, hogy a házastársak által egyedül vagy közösen megszerzett bármilyen vagyontárgy – házassági vagyoni szerződés eltérő rendelkezése hiányában – a házastársak egymás közötti viszonyában melyik alvagyonba, nevezetesen a házastársak közös vagyonába tartozik. Bármelyik házastárs kereső foglalkozásból származó jövedelme tehát a saját jövedelme, de az a házastársi közös vagyon része.
- [47] A Ptk. 6:528.§-a a jövedelempótló járadék megállapításánál kizárólag a károsult saját, káresetet megelőző jövedelmének vizsgálatát és az annak alapulvételével meghatározott jövedelemkiesés figyelembevételét rendeli el, így az I. rendű felperes jövedelemkiesésének meghatározásánál elhunyt házastársának jövedelme a házastársi vagyoni közösség fennállásától függetlenül nem vehető számításba. Az ezzel ellentétes megközelítés – ahogy arra az alperes is utalt fellebbezési ellenkérelmében – lényegében a tartást pótló járadék Ptk. 6:529.§-ában foglalt szabályainak kiüresedésére vezetne.
- [48] A felperesek a perköltség viselését érintő fellebbezésükben a Pp. 83.§ (2) bekezdésének alkalmazását nem kifogásolták, az elsőfokú ítélet e rendelkezésének megváltoztatását arra figyelemmel kérték, hogy az ügy érdemére vonatkozó fellebbezési kérelmük teljesítése esetén a pernyertesség-pervesztesség aránya megközelítőleg azonos, így a Pp. 83.§ (2) bekezdésének második fordulata alapján egyik fél sem köteles a másiknak perköltséget fizetni. A másodfokú bíróság döntésére figyelemmel az elsőfokú eljárásban a 133.631.869 pertárgyértékből a felperesek nyertesek 52.016.820 forint erejéig 39% mértékben, az alperes 81.615.049 forint erejéig 61% mértékben. Mindkét fél a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII. 12.) IM rendelet (R.) 3.§ (1) bekezdésére utalással általános forgalmi adóval együtt 5.334.000 forint összegű perköltséget számított fel, amelynek megtérítésére pervesztességük arányában kötelesek. Az alperesnek járó és a felperesek által az elsőfokú ítéletben meghatározott – a fellebbezésben nem kifogásolt – érdekeltségi arányban fizetendő ügyvédi munkadíj összegét ezért ennek figyelembevételével kellett leszállítani az I. rendű felperes esetében 751.027 forintra, a II-III. rendű felperesek esetében személyenként 211.221 forintra, az alperes által az államnak fizetendő előlegezett költség összegét pedig 537.240 forintra felemleni.
- [49] Mindezen indokokra figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383.§ (2) bekezdése alapján – fellebbezett részében – a fentiek szerint részben megváltoztatta, míg egyéb fellebbezett részében helybenhagyta azzal a pontosítással, hogy az I. rendű felperes javára megítélt 4.135.020 forint összegű kártérítésből 2.316.399 forint lejárt jövedelempótló járadék. A pontosítás azért volt szükséges, mert a károk megtérülése körében adómentes az a juttatás, amelyet a magánszemély kártérítésként, sérelemdíjként, vagyoni elégtételként kap, kivéve a jövedelmet pótló kártalanítást, kárpótlást és kártérítést [a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 1. számú melléklet 6.1. c) pontja].
- [50] A fellebbezési eljárásban az I. rendű felperes 22.269.822 forint pertárgyértékű fellebbezése 2.000.000 forint, a III. rendű felperes 3.000.000 forint pertárgyértékű fellebbezése 2.000.000 forint erejéig sikeres, a II. rendű felperes 3.000.000 forint pertárgyértékű fellebbezése sikertelen volt, míg az alperes I. rendű felperessel szembeni 15.000.000 forint perértékű fellebbezése eredménytelen maradt. A fellebbezésében és a másik fél fellebbezésével kapcsolatosan fellebbezési ellenkérelmében mindkét fél az R. 3.§-ára utalással kérte költségei megállapítását. Ez alapján az I. rendű felperest megilleti 825.500 forint perköltség, az alperesnek fizetni tartozik 899.280 forintot, így a különbözatként jelentkező 73.800 forintban marasztalta a másodfokú bíróság a Pp. 83.§ (2) bekezdése alapján. A III. rendű felperes pernyertessége arányában 63.500 forint másodfokú perköltségre tarthat igényt, míg a sikertelenül fellebbező II. rendű felperes a teljes fellebbezési perérték után számított 190.500 forint megfizetésére köteles a Pp. 83.§ (1) bekezdése alapján.

- [51] A felperesek személyes költségmentessége, illetve az alperes személyes illetékmentessége folytán feljegyzett fellebbezési eljárási illeték a Pp. 102.§ (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Pécs, 2025. szeptember 11.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács János s.k. előadó bíró, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. bíró